

de skor

v.w.g. texel 1984 no. 1

DE SKOR, orgaan van de VWG- Texel.

3^e jaargang nr. 1
februari 1984

INHOUD

-Financiëel overzicht 1983	1
-Programma	1
-Zeetrekelling	2
-Over het broeden van de wulp	5
-Enige ortolaneninformatie	7
-Een scholekster te gast	8
-Bibliotheek	12
-Verslag Slufterexcursie 31-12 1983	13
-Hoogwatertelling van 11-9-1983	14
-(vervolg financiëel overzicht)	16
-Waarnemingenrubriek	17
-Bestuur	20

FINANCIËEL OVERZICHT 1983.

Zoals iedereen kan zien (op pag.16) hebben we een flink positief saldo overgehouden in 1983, hoewel dit enigszins overtrokken is vanwege het feit dat nog niet alle rekeningen binnen zijn en we wat giften hadden. We willen voor 1984 de kontributie op F 15,- houden (F 5,- voor gezinsleden zonder extra Skor). Eenieder wordt verzocht deze kontributie zo spoedig mogelijk te voldoen; RABO en GIRONummers staan op pag. 20

Hans Witte.

PROGRAMMA.

Zaterdag 25 februari: ganzenexcursie op Texel. Start 13.30 u. voor de Aankoopcentrale, Den Burg; daar regelen we autovervoer. Er zijn deze winter vele ganze-groepen gezien hier; rot-, brand-, kol-, riet-, kleine riet- en grauwe ganzen behoren alle tot de mogelijkheden.

Zondag 18 maart: wadvogeltelling ; hoogwater 9.28 u. (Oudeschild).

Zaterdag 31 maart: eendenexcursie Waalenburg. Net als vorig jaar weer een "eendencursus voor beginners". Start 10.00 u. bij De Reiger (Boerderij tegenover natte gedeelte). Dick.

ZEETREKTELIEN OP TEXEL.

De kop (hieronder) "overzicht december-januari" is enigszins misleidend en wel hierom: in december was er nog geen vuiltje aan de lucht, want toen werd nog gedurende een voor deze maand acceptabel aantal uren de verreikijker op zee gericht; in januari echter, ondanks (of eigenlijk dankzij) vele goede voor-nemens in het nieuwe jaar, bleef het aantal teluren steken op een schamel tweetal. Mogelijk houdt nog iemand gegevens uit januari achter (ik denk hierbij aan een zekere RW te DB), maar goed, voor dit verslag moeten we het dus met deze twee uur in januari doen. Geheel in contrast met al dit treurigs, staat het verheugende feit dat ik van Adriaan Dijkse (u allen welbekend) maar liefst 1½ uur aan gegevens mocht ontvangen, waarvan helaas maar 1 uur in aanmerking kwam om in dit verslag opgenomen te worden. De rest van de uren werd weer bijeengezeten door de gebroeders Witte en ik.

OVERZICHT DECEMBER-JANUARI.

Duikers en futen.

December is gewoonlijk één van de maanden waarin de meeste duikers te zien zijn. Afhankelijk van de weersomstandigheden vindt in deze maand gerichte zuidwaartse trek plaats en ook kunnen al foerageervluchten optreden van groepen overwinterende vogels. De verplaatsingen in december hadden vermoedelijk vooral betrekking op het laatste: 28-12 13 Z, 65 N en 18 tp in 2 uur; 30-12 200 Z in 3 uur (62 roodkeelduikers). Geen enkele parelduiker werd opgemerkt.

Rond half december hielden zich veel futen voor paal 15 op: 18-12 112 tp. Daarna lagen de aantallen veel lager. Op 2-1 vlogen er 86 Z in 1 uur.

De roodhalsfuut werd in december 10 keer gezien.

Twee kuifduikerwaarnemingen: 18-12 1 tp en 2-1 1 N.

Noordse stormvogel: 11-12 2 N en 30-12 5 Z.

Jan van gent: voor de tijd van het jaar regelmatig gezien; in december 20 exx. (16 adult, 2 4^e jaars, 1 2^e jaars en 1 1^e jaars) en op 30-12 11 Z in 2 uur (8 ad., 1 2^e j. en 2 4^e j.).

Ganzen en eenden.

De meeste rotganzen vlogen langs op 11-12: 55 Z; daarnaast nog enkele waarnemingen van kleinere groepjes.

Smienten passeerden vooral in de laatste week van december met zekere regelmaat naar noord; het grootste van deze groepjes beliep 39 exx. op 24-12.

Kuifeend: 25-12 26 Z in 1 uur.

De eider was zo'n beetje de meest algemene vogel in december, samen met drieteenmeeuw en zwarte zeeëend. Vooral begin december waren de aantallen hoog: 3-12 190 Z en 21 N in 2 uur en 4-12 104 Z in 2 uur.

IJseend: 18-12 3 adulte ♂♂ (ja, ja, de toets zit erop, red.) Z.

De aantallen zwarte zeeëenden bleven, zoals dit hele najaar al, aan de lage kant; slechts 1 uur was er met meer dan 100 exx.: 4-12 156 Z.

Grote zeeëend: 10-12 2 Z, 17-12 1 Z en 28-12 4 Z.

Brilduiker: 13-12 3 Z, 17-12 1 Z en 1 N en 18-12 8 Z.

Middelste zaagbekken werden regelmatig, maar in hele kleine aantallen gezien.

Meeuwen.

Op 30 december, een dag met harde NW-wind, vlogen de meeste grote mantels langs: 129 Z in 3 uur. De kokmeeuw laat zich alleen met afluende wind zien en daarom vlogen op 3 december de meeste langs: 98 Z in 2 uur.

Na begin december (3-12 4 ad. Z en 1 ad. N en 4-12 2 1e jaars en 6 ad. Z en 1 ad. tp) werden dwergmeeuwen alleen nog maar op 30-12 gezien: 2 ad. Z.

De drieteenmeeuw was dus één van de talrijkste vogelsoorten in

december, maar dit geldt alleen absoluut bezien, want in deze uren werden maar enkele drieteenmeeuwen waargenomen, maar op 30-12 passeerden wel grote aantallen, met in 3 uur tijd 510 Z, waarvan 86 1e jaars en 258 adulte vogels.

Kievit: 3-12 145 Z.

Drieteenstrandloper: 3-12 52 tp.

Alkachtigen.

Het grootste deel van de regelmatig langssnorrende "alk/zeekoeten" bleef onherkenbaar. Het hoogste dagtotaal in december werd op de 30^e genoteerd: 32 Z in 3 uur. In 8 gevallen werd een zeekoet herkend en wat de vaste tellers in 22 uren niet lukte, daarin slaagde Adriaan wel met zijn ene uurtje: op 25-12 zag hij namelijk de enigste alk van december.

Frits-Jan Maas
Rozendijk 24
1791 PE Den Burg

OVER HET BROEDEN VAN DE WULP.

Jonge wulpen kun je het makkelijkst te pakken krijgen om te ringen als ze pas uit het ei gekomen zijn. Ze zitten dan nog in of vlakbij het nest. De poten zijn al zo fors dat de (9 mm) ring zeker wanneer je boven het loopbeen ringt, goed past, d.w.z. niet meer van de poot kan schuiven. Als de jongen wat ouder zijn zijn ze alleen nog bij toeval te vinden. Bij het minste alarm van de altijd oplettende ouders verstoppen ze zich tussen de vegetatie. Later als ze halfwas zijn (het grootste deel van de kuikens is dan al gestorven) zie je er nog wel eens één lopen als je ergens een poosje rustig zit.

Vanaf 1975 ben ik, als "vogelwachter" in de Westerduinen/Bleeker vallei, in de gelegenheid geweest 66 legsels meteen na het uitkomen van de eieren te ringen. In 1982 viel het me daarbij op dat er veel onbevuchte eieren waren, meer dan in voorgaande jaren. Daarom heb ik in 1983 extra gelet op het aantal onbevuchte eieren dat in de nesten achterbleef. Bovendien bleek ik ook in mijn ringboekje wat gegevens van 1980 te hebben genoteerd. Het resultaat:

jaar	totaal aantal eieren bij het uitkomen	daarvan niet bevrucht	%
1980	22	4	18
1982	50	18	36
1983	65	2	3

1982 Springt er dus duidelijk uit als een jaar met een zeer slecht "uitkom"-resultaat. In het "Handbuch" (Glutz von Blotzheim, etc.) zijn ook enkele gegevens daarover vermeld: in Nördlinger Rieses in Beieren waren van 67 eieren (uit legsels waarvan tenminste 1 ei uitkwam) er 5 onbevucht (= 5 %) en in Nuoler Ried (Zwitserland) waren er 6 van de 34 eieren onbevucht (= 17,6 %). Hoewel er dus niet veel bekend is over uitkomstresultaten lijkt dit in 1982 in de Westerduinen/Bleekersvallei wel abnormaal slecht te zijn geweest. Dat is ongetwijfeld geen toeval. Wat zou de oorzaak geweest kunnen zijn? Bij zoogdieren kan een verminderde vruchtbaarheid het gevolg zijn van een tekort aan vitamine E. Hoe zit dat bij vogels? Mogelijk is de oorzaak toch wel te zoeken in de algehele voedselsituatie van de duinen (en de aangrenzende weilanden waar de wulpen voor het

broeden ook veel foerageren). Het voorjaar van 1982 was n.l. zeer droog. In het gebied Westerduinen/Bleekersvallei liggen twee putten met peilschalen, te weten één in het oostelijk deel van de Bleekersvallei, de andere in het Binnenvlak. Figuur 1 toont het verloop van de gemiddelde (van die 2) waterstanden in febr. t/m april. De peilschalen zijn steeds op de 14e en de 28e afgelezen (door C. Kok). Duidelijk is te zien dat de grondwaterstand in 1982 in de baltsperiode zo'n 12 cm. lager was dan in 1981 en 1983.

Wanneer je wulpen net na het uitkomen ringt, moet je dus ook ongeveer de datum van het eerste ei van het legsel kunnen bepalen. De broedduur is 28 dagen, melden zowel "Handbuch" als "Handbook". De eieren worden dagelijks of met tussenpozen van een dag gelegd. De te berekenen datum van het eerste ei is dus een benadering. Ik heb 32 dagen teruggerekend vanaf het eerst uitgekomen jong. In figuur 2 zien we dan het aantal gestarte legfels (1^e ei) per periode van 5 dagen. Gemiddeld wordt het eerste ei dus op 11,7 april gelegd. Voor 1981, 1982 en 1983 heb ik ook de gemiddelde datum van het eerste ei afzonderlijk bepaald. Die worden op de volgende pagina vermeld met de grondwaterstand in maart en het totaal aantal paren in het gebied.

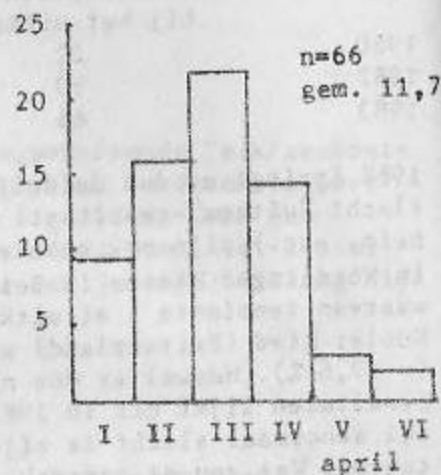
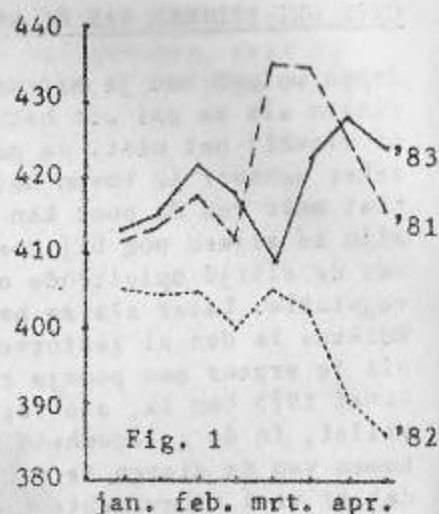

Fig. 2
I=1 t/m 5; II=6 t/m 10; etc.

jaar	waterstand in maart	gemiddelde 1 ^e ei-datum	totaal aantal paren
1981	ca. 4.35 + NAP	7,5 april (n=12)	19
1982	ca. 4.03 + NAP	13,1 april (n= 7)	16
1983	ca. 4.15 + NAP	11,5 april (n=16)	18

Het lijkt er dus op dat in natte jaren de wulpen eerder beginnen met leggen en ook dat het aantal broedparen iets groter is. Maar het aantal gegevens en de onderlinge verschillen zijn zo klein dat dit best toeval kan zijn. We hebben echter wel de indruk dat in sommige jaren er vroeg in het voorjaar meer wulpen baltsen en een territorium bezetten dan er uiteindelijk tot broeden komen. Ook dit zou aan de voedselsituatie in droge jaren kunnen worden toegeschreven.

Tenslotte nog een opmerking over het begin van het broeden. "Handbuch" en "Handbook" vermelden dat dat begint na het leggen van het laatste (meestal 4^e) ei. Dat is m.i. echter lang niet altijd het geval. Hoe is het anders te verklaren dat er vaak twee eieren tegelijk uitkomen en de andere op de volgende dagen. Soms is ook alleen het herkenbare (kleinere!) 4^e ei een dag later met uitkomen. Er wordt dus ook wel vanaf het 2^e of 3^e ei begonnen. Komend seizoen hoop ik daar wat concrete gegevens over te verzamelen.

Lieuwe Dijkse.

ORTOLANEN.

In het kader van het uitroepen van 1984 tot jaar van de ortolaan door de Stichting Mondiaal Alternatief bieden wij hier wat informatie over deze helaas steeds zeldzamer wordende soort; gewone gegevens betreffende uiterlijk etc. kunt u uiteraard zelf wel vinden in de gangbare vogelboeken; minder bekend is het volgende: (H. Davids, Keukenboek naar het Hoogduitsch, 5^e druk 1873): „worden met wat zout, boter, een weinig water en gekneusde jeneverbessen, onder vlijtig bedruipen, goed toegedekt, langzaam gebraden" (bereiding als vinken).

EEN SCHOLEKSTER TE GAST.

Vogels kijken is een heel plezierige vrijetijdsbesteding; de afgelopen zomer konden we eens ervaren hoe het is, een wilde vogel te verzorgen. Half juli werd in het Natuurrecreatiecentrum een scholekstertje gebracht, een donsjong van hoogstens twee dagen oud. Omdat het beestje moederziel alleen over een druk strand rende, kon het niet worden teruggebracht (dat raden we toeristen die met jonge vogeltjes aankomen nogal eens aan). Het NRC beschikt echter niet over de mogelijkheid om zo'n jong diertje op te vangen. Daarom hebben Adriaan en ik onze woning maar tot "NRC-dependance" verklaard en het scholekstertje mee naar huis genomen. Het bleek al direkt dat je niet te licht moet denken over de opvoeding van een vogel. We hielden de heer Swennen op, die zoals bekend is zich heel veel met onderzoek naar jonge scholeksters bezig houdt. Zonder zijn hulp hadden we het niet gered!

Ons hele doen en laten moest worden aangepast aan onze nieuwe gast. De eerste weken konden we niet langer dan 1½ uur achtereen weg, omdat er zeer regelmatig gevoerd moest worden, feitelijk om het half uur. Gelukkig was het niet nodig 's nachts te voeren; we begonnen 's morgens om een uur of acht en stopten 's avonds om ongeveer half elf. In het begin probeerden we hem al om half zes ook wat te geven, maar dan bliefde hij nog niets. Wij vonden dat niet erg. Verder moesten we steeds bij hem in de buurt blijven, vooral als de vogel buiten liep. Elke dag enige tientallen wormen zoeken, of 30 tot 60 mossels uit hun schelp peuteren kostte heel wat tijd. En dan was er het een en ander schoon te maken, iedere dag. Scholeksterpoep is zeer kledderig, en het stinkt! Omdat hij moederwarmte moest missen stopten we Piete-piet (we gaven hem die naam omdat dat geluid de scholeksterroep het meest benadert) 's avonds in een warmtebox, die thermostatisch op 37° verwarmd werd. Overdag was die warmte niet nodig en voldeed een doos met warme lappen ook wel.

Het voeren was moeilijk de eerste paar dagen. We knipten vis (spiering) in flinters en stopten dat in het snaveltje. Een vervelend werkje, want Piete-piet werd er bang van en reageerde steeds schuw. Hij at de vis wel enthousiast op. Na twee dagen begon hij zelf te pikken en daarna verbeterde de situatie snel. Alleen een dieet van vis (met Gistocal) was te eenzijdig. Er moesten wormen komen. En dat in zo'n droge zomer!

De tuin leverde niets op, maar mesthopen boden uitkomst. Aan vieze handen raak je wel gewend, als het om het goeie doel gaat!

Al gauw vrat Piete-piet 10 tot 20 wormen achter elkaar op. Na een week haalden we mosselen van het wad. Die moesten in leven blijven en werden daarom bewaard in het aquarium van het NRC. Elke dag namen we een voorraadje mee naar huis. We moesten de mosselen zelf openmaken en het vlees uit de schelp halen. Zelfs als bijna volgroeide scholekster kon hij dat niet zelf.

Elke ochtend werd Piete-piet gewogen; we zetten hem daartoe op een brievenweegschaal, waar hij altijd vanaf sprong. Iedere keer weer even spanned, want de groei varieerde enorm: de ene ochtend was hij maar 4 gram gegroeid, veel te weinig, terwijl hij een dag later 12 gram meer woog. Gelukkig beschikten we uit de Limosa over gegevens van de groei van Spaanse jonge scholeksters, zodat we konden vergelijken. De eerste dagen zat Piete-piet ver onder het gemiddelde gewicht, maar na enkele dagen zat hij er een stukje boven. Dat bleef ook zo, en stelde ons gerust. In het begin was de verzorging louter een kwestie van "warm houden en volstoppen met voer". Op dagen dat ik werkte ging Piete-piet mee in een doos.

Na twee weken was hij enorm gegroeid. Nu moest er dringend aan de conditie worden gewerkt. De doos werd afgeschaft en we maakten een rennetje in de tuin én in de kamer, voor 's avonds, hoewel Pietepiet meestal gewoon door de kamer liep, dat vond ie veel interessanter. We konden hem niet alleen buiten laten, zelfs niet in de ren, vanwege de buurtkatten. Eigenlijk werd het nu pas echt leuk: we kregen contact. Nu hij meer vrijheid had, werd Pietepiet steeds ondernemender en aanhankelijker. Zijn schuwheid raakte hij kwijt. Mij beschouwde hij helemaal als zijn moeder. Hij liep steeds achter mij aan: was ik in huis, dan wou hij naar binnen en als ik in de tuin kwam, dan moest hij daar ook zijn. Ging ik even zitten, dan vlijde hij zich tevreden piepend boven op mijn voeten. Heel gezellig. Hij werd ook erg nieuwgierig: alles waar een snavel in paste, werd geïnspecteerd. Schoenen met gaatjes, ruimte tussen de boeken in de kast, zelfs de tuit van de theepot was niet veilig: een groot deel van de snavel verdween erin.

De situatie op het NRC werd er na het afschaffen van de doos niet eenvoudiger op. We bouwden een rennetje in de hal, voor het raam, wat nogal bekijks trok van de bezoekers. En Pietepiet beviel het niet; hij wilde eruit! Aangezien dat uiteraard onmogelijk was zetten we hem in een groot vogelopvanghok achter het gebouw. Eerst probeerden we hem een lepelaar gezelschap te laten houden; die had garnalen in het hok; het leek wel leuk eens te zien of ze daarvan samen konden profiteren. Het werd geen succes: ze vlogen elkaar onmiddellijk in de veren. Pietepiet kwam dus alleen in een hok ernaast. Met een warme doos, een schotel vis, een schotel mosselen en een bak water. Hij voelde zich ook daar niet zo erg op zijn gemak, hij bleef roepen. Alleen wanneer ik me vertoonde, was hij even stil. Na een maand waren we zo ver dat we Pietepiet niets meer konden bijbrengen. Hij was van 23 gram gegroeid naar 355 gram, en had bijna de grootte van een volwassen dier. Keurig in de veren, met een stevige lange snavel. Hij at 60 mosselen per dag en nog wat vis. Nu moest hij leren zelf voor zijn voedsel te zorgen, en dat konden wij hem niet bijbrengen. Daarom werd de opvoeding voltooid op het NIOZ. Het was wel even moeilijk, toen Pietepiet op een ochtend door mijnheer Swennen werd opgehaald. Als je 4 weken lang zo intensief met een dier bezig bent geweest, is dat geen wonder. Misschien hadden niet alleen wij het moeilijk, en miste Pietepiet ons ook een beetje.

Een week later zocht ik hem op. Direkt maakte hij herkenningsgeluidjes, bleef om me heendraaien en probeerde op mijn voeten te gaan zitten.

Op het NIOZ werd Pietepiet in een grote kooi gezet, waarin een goot met stromend zeewater was aangelegd. In het water legde men open kokkels, waar de vogel zelf het vlees uit moest peuteren. Door het stromende water ging dat veel gemakkelijker dan op een harde ondergrond. Toen dat allemaal zonder problemen lukte, werd Pietepiet in een grote kooi geplaatst, waarin de eb- en vloedcyclus exakt wordt nagebootst. Hier stuitte hij op moeilijkheden. In die kooi zaten al drie scholeksters, wat ouder dan hij, die gezamenlijk waren grootgebracht. En die accepteerden de nieuweling niet. Wanneer bij eb het viertal moest gaan foerageren werd Pietepiet naar zijn kunstmatige hoogwatervluchtplaats gedirigeerd, zodat hij aan eten niet veel toekwam. Gelukkig had hij intussen zoveel geleerd, dat hij wel voor zichzelf kon zorgen. Op 29 september, zeven weken oud, werd hij op het Balgzand vrijgelaten.

Een gezonde scholekster méér op het wad, en voor ons was het een waardevolle ervaring!

Sytske Dijkse.

BIBLIOTHEEK.

1. Vogels? Bekijk het maar. Nico de Haan, uitg: Ned. Ver. tot Bescherming van vogels.
2. Punt Transect Tellingen; nieuwsbrief nr. 2, dec. '83, SOVON.
3. Vogeljaar nr. 5 1983.
4. De Steenloper, VWG- Den Helder, dec. 1983.
5. De Maerkoet, VWG- Wieringen nr. 3.
6. De Grauwe Gors, Avifauna Groningen nr. 2, dec. 1983.
7. Jaarverlag RIN over 1982.
8. Dutch Birding 1983, 5:1 (via P. Beemsterboer).
9. De Gierzwaluw, VWG- Amsterdam, 21^e jrg. nr. 4.

VERSLAG SLUFTEREXCURSIE 31-12 1983.

Om 10 uur was het vertrekpunt vogelwachtershuisje "Slufter". Deze omschrijving was wat aan de vage kant, zodat nogal wat excursiegangers er wat moeite mee hadden en wat later kwam. Om $\pm$ 10.15 u. gingen we met 26 personen(!) op weg.

De advertentie in de krant had nogal wat vakantiegangers gelokt (16). Hier waren nogal wat leden van vogelwerkgroep bij. Er stond een harde ZW-wind en de lucht stond als een maar het was nog droog.

Bij het eerste prieltje haakte het eerste groepje al af. Al heel snel kregen we enkele strandleeuweriken in de gate op het driftsel zaten. Even verder bleef een groepje van 8 sneeuwgorzen mooi voor ons poseren. Dit was voor veel mensen een heel leuke waarneming.

Door de harde wind waren de eenden niet zo eenvoudig waar nemen. Toch konden de pijlstaarten, smienten, slobbeenden, eenden, wintertalingen en bergeenden aardig bekeken worden. Ook een koppel van $\pm$ 100 ganzen kwam ons even vergasten. Er zaten enkele kolganzen tussen en de rest waren vrijwel zeker kleine rietganzen.

Door de hoge waterstand was lang niet de hele Slufter toegankelijk. We staken dus maar de duinen over om een klein stukje over het strand te lopen.

Hier enkele drieteentjes en er vlogen nogal wat storm- en vermeeuwen, maar verder was het er nogal saai.

We staken dus maar weer snel de duinen over om door de Slufter de terugreis te beginnen. Er begon nu ook een regen te vallen wat het er niet prettiger op maakte. Wel zagen we nog een troepje van 10 ijsgorzen. Door de met regen beslagen kijkgaten konden we deze echter niet zo goed bekijken.

Bij de zanddijk zaten de strandleeuweriken en sneeuwgorzen nog keurig op ons te wachten. Ook cirkelden er nog enkele blauwe kiekendieven rond. Bij de auto aangekomen wensten we elkaar een heel goed vogeljaar toe en konden terugzien op geslaagde Slufterexcursie.

Giel Witte.

Met de telling van september 1983 is alweer het vierde seizoen afgesloten van de Texelse wadvogeltellingen in uitgebreide vorm. Eigenlijk zou dan ook niet van wadvogeltellingen moeten worden gesproken maar eerder van eilandtellingen. Dit keer waren 24 dapperen van de partij die storm en buien trotseerden en probeerden er het beste van te maken. Na afloop van de telling bleef het regenen, klachten wel te verstaan. Waarom kon de organisatie niet voor wat beter weer zorgen? Het moet inderdaad geen lolletje zijn om midden op de Hors in de stromende regen een band van een Landrover te moeten verwisselen (persoonlijk vind ik de ellende van fietsers onder dergelijke omstandigheden zelfs nog ellendiger, red.). Verwacht mag worden dat de soms zeer matige telomstandigheden een zekere nadelige invloed op de nauwkeurigheid van de telling zullen hebben gehad.

Omdat er nu alweer 4 jaar geteld is, waarvan 2 jaar maandelijks, wordt het steeds aardiger de aantallen van de verschillende jaren te vergelijken. Hieronder volgt voor een paar soorten een kort overzicht.

Aalscholver (346). Het hoogste aantal dat ooit tijdens een wadvogeltelling op Texel is geteld, het aantal zal dit najaar achter aan de oostkant van het eiland zeker overtroffen zijn. De soort wordt, zeker in het najaar, de laatste jaren steeds talrijker in de Waddenzee.

Lepelaar (109). De nazomerconcentratie die alle jaren in de omgeving van de Schorren aanwezig is. In de loop van september worden de aantallen hier geleidelijk kleiner. Tijdens de tellingen in oktober in 1980 en 1981 werd de soort niet meer waargenomen.

Rotgans (8). Waarschijnlijk overzomeraars. In de regel arriveren rotganzen op Texel pas eind september. Op 27-9-1981 werden er 435 geteld, daarna nemen de aantallen sterk toe, meestal in zeer korte tijd.

Bergeend (833). Nog een vrij laag aantal. Nog maar een deel van de vogels blijkt te zijn teruggekeerd van de ruigebieden in Duitsland. Tegen het eind van september en in oktober zijn de aantallen op Texel het dubbele van wat er nu is geteld.

Smient (881). Het was nog wat te vroeg voor grote aantallen smienten. De tellingen van de laatste jaren laten de volgende toename van de aantallen in de herfst zien:

11 september 1983	881
14 september 1980	1091
27 september 1981	4509
12 oktober 1980	4934
18 oktober 1981	6360
9 november 1980	8115
15 november 1981	9659

Wilde eend (6421). Hiervan waren 3500 exx. aanwezig in de korverskool. Het totale getelde aantal is een record in vergelijking met de afgelopen jaren.

Scholekster (13132). Het aantal scholeksters in de laatste jaren varieert nogal sterk, zonder dat er een duidelijke trend aanwijsbaar is. Hoe dit komt is nog onduidelijk.

Goudplevier (4915). In de loop van augustus blijken er zo'n 3000-4500 goudplevieren op Texel aanwezig te zijn (gegevens van de telling uit 1980 en 1981). Het lijkt erop dat dit aantal in september geleidelijk toeneemt tot 7000-9000 in oktober en zo ruim 15000 in november 1981. De aantallen in november zijn echter sterk afhankelijk van de weersomstandigheden (kou). Tijdens de telling in september j.l. was de soort vooral talrijk in de polder Waalenburg waar bijna de helft van het totale aantal werd gezien.

Bonte strandloper (697). Een nog kleiner aantal dan in vorige jaren en zelfs toen waren de aantallen in september en oktober maximaal 3000. Waar zijn de meer dan 10.000 bontjes gebleven waar in Texel Vogeleiland over wordt geschreven? Is de soort afgenomen omdat het wad van de Vlake van Kerken minder voor bonte strandlopers te bieden heeft of worden andere hoogwater vluchtplaatsen gekozen?

Meeuwen. Mogelijk als gevolg van het stormachtige weer verbleven veel meeuwen op het eiland. De aantallen kok- en stormmeeuwen zijn records voor deze tijd van het jaar. Vooral in de Eyerlandse polder werden grote aantallen geteld.

De volgende totaalcijfers konden genoteerd worden:

dodaars	8	knobbelzwaan	14
fuut	30	kolgans	1
geoorde fuut	3	grauwe gans	126
aalscholver	346	rotgans	9
blauwe reiger	46	bergeend	883
lepelaar	109	smient	881

krakeend	36	bokje	5
wintertaling	986	watersnip	95
wilde eend	6421	grutto	6
oijlstaart	746	rosse grutto	760
somertaling	1	regenwulp	15
alobeend	192	wulp	6096
rafeleend	27	zwarte ruiter	14
uifeend	92	tureluur	1197
idereend	2889	groenpootruiter	300
zwarte zeeëend	4	witgatje	5
middelste zaagbek	1	oeverloper	6
waterhoen	94	steenloper	135
neerkoet	1201	kokmeeuw	14389
cholekster	13132	stormmeeuw	9020
luut	31	kleine mantelmeeuw	180
ontbekplevier	167	zilvermeeuw	10912
strandplevier	7	grote mantelmeeuw	975
goudplevier	4915	grote stern	90
ilverplevier	1643	visdief	177
ievit	2547	noordse stern	3
anoetstrandloper	87	dwergstern	13
rieteenstrandloper	139	waterral	1
onte strandloper	697	drieteenmeeuw	1
emphaan	35	kleine plevier	1

amen zo'n 83.000 stuks.

Cor Smit.

FINANCIEEL OVERZICHT 1983.

aldo	197,76	Huur/Excursie	120,20
ontributie	715,--	Skor	223,20
ente	3,43	Diversen	130,10
ntree	7,50	Saldo kas	102,71
iften	65,--	Saldo bank	412,48
	988,69		988,69

Hans Witte.

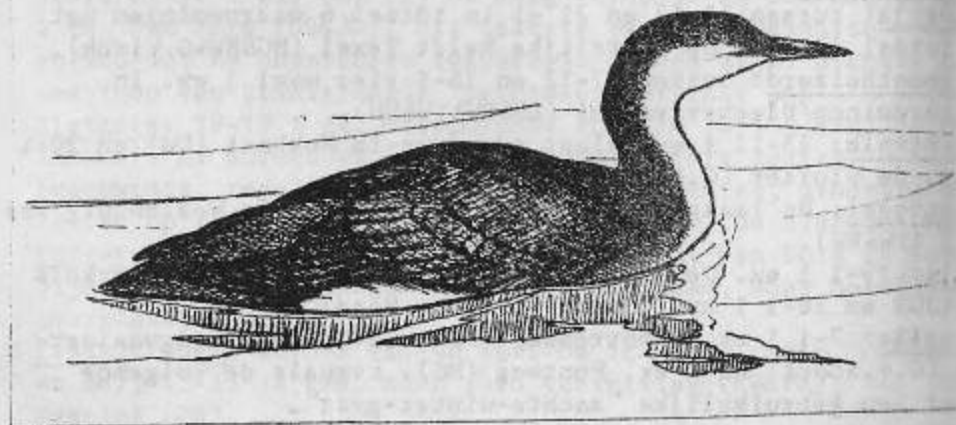
WAARNEMINGEN NR. 13 (DECEMBER 1983/JANUARI 1984).

Wel of géén winter? Tot ongeveer de 20e januari was het in ieder geval geen winter. Dus het gebruikelijke beeld van honderden (duizenden) goudplevieren, kieviten, lijsters enz. Een opvallend aspect vond ik de grote groepen kramsvogels die op Texel verbleven: zeker verscheidene duizenden. Maar de w lagere temperaturen en sneeuwstorm na de 20^e joegen veel weg. Wel kwam er door de invallende koude veel beweging in de gan wereld. Alle "normale" soorten werden gezien. Overigens maxim zo'n 500 rietganzen en ruim 300 kleine zwanen waren al eerder de polders. Aan het eind van het seizoen zetten we al die ge vens op een rijtje in een apart verslagje.

N.a.v. de vorige waarnemingen (nr. 12 dus) nog enige zaken te verduidelijken of om recht te zetten:

- de 100en watersnippen in Waalenburg werden alleen gezien in het "natte deel" (t Blok). In het overige deel van de pol zullen er nog wel (veel) meer geweest zijn.
- De 3 zeer late Temmincks strandlopers zijn twijfelachtig geworden, daar de mensen die ze door de telescoop zagen naderhand geen eed op de pootkleur durfden doen.
- De allerlaatste huiszwaluwen waren niet op 2-10, maar op 21-10 (er was dus een ééntje weggevallen).

Nu de waarnemingen, geen extreme dingen maar toch altijd gen leuke zaken.

Parelduiker: 2-1 1 ex. nabij Oudeschild (FM).

Fuut: op 4-1 werd na een storm 1 ex. levend in het bos bij de Koog gevonden, het dier was kennelijk 's nachts in de boomtoppen terecht geraakt. Na een dag in de vijver van het NRC vloog het de volgende nacht weer weg (AD&SD).

Roodhalsfuut: maar 2 waarnemingen: 29-12 1 ex. op zee bij paal 21 (DS&GW) en 9-1 1 ex. Mokbaai (FM).

Kuifduiker: op 11-12 en 8-1 1 ex. Mokbaai (DB), op 9-1 waarschijnlijk hetzelfde ex. aldaar (FM) en 7-1 1 ex. Waddenzee bij de Kaap (DS).

Noordse stormvogel: op 4-1 1 levend ex. in bos gevonden (zie de fuut) en via NRC naar strand gebracht om los te laten.

Aalscholver: weer enkele winterwaarnemingen van steeds 1 ex.

Roerdomp: uit december en januari enkele waarnemingen van 1 ex. uit Horspolderdijk (LD&RW&GW), bovendien op 21-12 1 ex. Westerdunen (L.Daelder); was het dit ex. dat op 23-12 verzwakt in de vijver van Jochems is gevonden en rond de 25^e op het NRC is gestorven?

Flamingo: de "ontsnapte exoot" was in januari nog steeds aanwezig (diverse waarnemers).

Krakeend: 17-12 1 ♂ in half met ijs bedekte Horspolder (LD).

Toppereend: bijna altijd op zout water maar op 30-12 4 ♀♀ op Horspolderdijk (DS), verder enkele waarn. op Waddenzee (RW&DS).

IJseend: 19-12 1 ex. Horspolderdijk (LD) en 14-1 3 exx. de Bol (echtp. Eelman).

Rosse stekelstaart: 28-12 1 ex. (vermoedelijk ♂) in een Horspolderdijk en mogelijk nog een ex. (GW); zie waarnemingen nr. 12.

Grote zaagbek: 21-1 1 ♂ Mokbaai (DB).

Nonnetje: tussen 11-12 en 21 -1 in totaal 6 waarnemingen met in totaal 12 exx. op oostelijke helft Texel (MG&RW&G.Visch).

Ruigpootbuiszard: tussen 17-12 en 18-1 vier maal 1 ex. in Westerdunen/Bleekersvallei (LD&RW&LW&HH).

Slechtvalk: 25-12 1 ex. slaat tureluur in Mokbaai (GW) en 20-1 1 ex. de Slufter (G.Arbau).

Kraanvogel: de laatste waarneming van het ex. in Waalenburg was 4-12 (LW&RW).

Bokje: 19-1 1 ex. De Slufter (RW), 22-1 2 exx. bij Westerkolk (DS&JD) en 26-1 1 ex. Rozendijk (fam. Maas).

Witgatje: 7-1 1 ex. Schorrenweg (DS), 22-1 1 ex. Laagwaalderweg (G.v.Noort) en 1 ex. Pontweg (MG). Evenals de volgende soort een gebruikelijke "zachte-winter-gast".

Zwarte ruiter: tussen 10-12 en 22-1 5 waarnemingen met in

totaal 7 exx. (div. waarnemers).

Kanoetstrandloper: hoog aantal (7.500 exx.) op 2-1 nabij reidingboothuisje (FM).

Paarse strandloper: 10-11 2 exx. 't Horntje (W.Hirschi).

Kemphaan: de meeste trokken waarschijnlijk weg: 22-1 25 exx. naar zuid 't Horntje (MG) en nog 1 (mank) ex. Westerkolk (L).

Drieteenmeeuw: na de stormen regelmatig tot zeer veel, zo 18-1 toen in ieder geval tussen 14.00 en 15.00 u. veel naar trokken. In 5 minuten die geteld werden tenminste 90 exx. (=ruim 1000 per uur) paal 21 (SD).

Holenduif: tamelijk groot aantal op 18-12: 70 exx. Hoornders Nieuwland (DS).

Velduil: 2 waarn. buiten duingebied: 29-12 1 ex. Waalenburg (DS&GW) en 9-1 1 ex. 't Noorden (AD&SD).

IJsvogel: nog één bij Oudeschild 11-12 1 ex. Puzzelweg (=Mieland) Nel Boom.

Strandleeuwerik: 19-1 9 exx. de Slufter (RW).

Oeverpieper: slechts 3 waarn. van 1 ex. (AD&SD&DS&RW).

Er zijn er toch wel meer 's winters?

Grote lijster: 15-1 1 ex. Lancasterdijk (echtp. Eelman) en 19-1 1 ex. bij RK-kerkhof Den Burg (AD); 24-1 gehoord in Oudeschild (MG).

Beflijster: nog een "nagekomen ex.": 2-10 1 ex. (RW).

Roodborsttapuit: 19-12 19 Witteweg (LD).

Zwartkop: 26 en 28-1 1 ♂ Den Burg op de voedertafel van DS.

Tijftjaf: 12-12 1 ex. De Koog (AD&SD), 25-12 1 ex. Den Burg (RW), 27-12 1 ex. bos bij De Koog (K.Kuip) en ook nog 20-1 1 ex. Den Burg (DS&JD). Dit laatste ex. had pekwarte poten en zou dus de ondersoort fulvescens kunnen zijn? Evenals de zwartkop een traditionele "zachte-winter-gast".

Rietgors: 19-12 1 ex. Horspolders (LD) en 22-1 4 exx. De M. (AD&SD). Er worden er 's winters maar weinig gezien.

Sneeuwgors: regelmatig langs oost- en westkust, grootste aantallen op 2-1 40 op de Hors (SD) en 19-1 97 de Slufter (RW). Putter: wordt gemeld van Waalenburgerdijk, Den Burg en Rozendijk. Winterwaarnemingen zijn niet zeldzaam, maar hoeveel overwinteren er op Texel?

Frater: 16-11 en 8-1 ca. 40 exx. De Schorren (resp. W.Hirschi en RW); 11-12 14 exx. naar zuid Westerslag (RW&FM), 7-1 30 Wagejot (DS).

"Grote" barmsiis: 22-1 25 en 23-1 tenminste 1 ex. Den Burg (DS).

Witstuitbarmsiis: 9-1 waarschijnlijk 2 exx. Rozendijk (FM).

Deze soort is moeilijk te herkennen; lijkt veel op heel noordelijke barmsiizen.

Kruisbek: er zwerven nog steeds groepjes door het bos.

Roek: maar 2 waarnemingen van 1 ex! (AD&SD&DS).

Vlaamse gaai: 2 exx. op 11-12 Hoge Berg (DS). (Opmerking: deze soort al deze hele winter zeker elke maand aanwezig gezien bij de eiken rond Rozenhout/Doolhof, steeds 1 of 2 exx. Een goed eikelplekje dit jaar? MG).

Afkortingen: DB= Dienus Bol, AD, ID en SD= Adriaan, Lieuwe en Sytske Dijkse, JD= Jan Driehuis, MG= Marcel Groenendaal, HH= Henk Hin, FM= Frits-Jan Maas, DS= Dick Schermer, GW, LW en RW= Giel, Louis en Richard Witte.

Adriaan

BESTUUR.

Penningmeester: Hans Witte, Warmoesstraat 69, 1791 CP Den Burg.

Rabo-nr. 362569495 t.n.v. VWG-Textel en bovenstaand adres.

Postgiro 87548 t.n.v. Rabo-Den Burg en bovenstaande gegevens.

Redactie: Marcel Groenendaal, de Ruyterstraat 130, 1792 AP

Oudeschild (02220-4182) en Gerard Nieuwland, Zeebries 6, 1791 HL Den Burg (02220-4405).

Voorzitter: Dick Schermer, Molendwarsstraat 2, 1791 DN Den Burg (02220-4239).

Waarnemingensecrtaris: Adriaan Dijkse, Duinroosstraat 20, 1796 BJ De Koog (02228-676).

PLAATJES & COPY.

De tekeningen werden gemaakt door Sytske Dijkse (pag. 9, 10 en 11) en Frits-Jan Maas (3, 4 en 17).

Copy voor de volgende Skor graag voor 1 april bij mij; gegevens voor de waarnemingenrubriek voor 25 maart bij Adriaan.

Marcel.